

IN2040: Funksjonell Programmering

Utsatt evaluering og mer om strømmer

Martin Steffen

Universitetet i Oslo

Uke #10 (25. Okt. 2022)

Forrige gang

- ▶ Ny datastruktur, ny teknikk:
- ▶ Strømmer
- ▶ Utsatt evaluering

Forrige gang

- ▶ Ny datastruktur, ny teknikk:
- ▶ Strømmer
- ▶ Utsatt evaluering

I dag

- ▶ Mer om **utsatt evaluering**,
- ▶ og (uendelige) **strømmer**
- ▶ **Makroer**: syntaktiske transformasjoner
- ▶ Strømmer og tidslinjer

- ▶ I stedet for å umiddelbart evaluere et uttrykk kan vi representere et **løfte** (*promise*) om at det kan evalueres senere dersom verdien trengs.
- ▶ Løftet kan representeres ved å pakke uttrykket inn i en anonym prosedyrekropp uten parametre, som så kan **innfris** ved å kalles.

```
(delay exp) ≡ (lambda () exp)
```

- ▶ Slike innkapslinger (*closures*) kalles noen ganger **thunks**.
- ▶ Prosedyreobjektet har en peker til omgivelsen der det opprettes slik at vi kan finne verdiene til uttrykkets frie variabler ved evaluering.

- ▶ I stedet for å umiddelbart evaluere et uttrykk kan vi representere et **løfte** (*promise*) om at det kan evalueres senere dersom verdien trengs.
- ▶ Løftet kan representeres ved å pakke uttrykket inn i en anonym prosedyrekropp uten parametre, som så kan **innfris** ved å kalles.

```
(delay exp) ≡ (lambda () exp)
```

- ▶ Slike innkapslinger (*closures*) kalles noen ganger **thunks**.
- ▶ Prosedyreobjektet har en peker til omgivelsen der det opprettes slik at vi kan finne verdiene til uttrykkets frie variabler ved evaluering.

```
? (define p  
  (let ((foo 42))  
    (delay (* foo 2))))  
?  
?  
? (force p) → 84
```

≡

```
? (define p  
  (let ((foo 42))  
    (lambda () (* foo 2))))  
?  
?  
? (p) → 84
```


- ▶ Evalueringsstrategien i Scheme er *eager evaluation* / *call-by-value*.
- ▶ Kan bruke teknikken over for å implementere en form for *call-by-name*, der uttrykk ikke evalueres før verdien skal brukes.
- ▶ Risikerer å måtte evaluere samme uttrykk flere ganger.
- ▶ Kan optimeres med *memoisering*; *lazy evaluation* / *call-by-need*, der uttrykket kun evalueres én gang og verdien lagres for gjenbruk:

```
(delay exp) ≡ (memoize (lambda () exp))
```

- ▶ (delay som er innebygget i Scheme er memoisert.)
- ▶ Både utsatt evaluering og memoisering (og dermed strømmer) går dårlig sammen med side-effekter: bør brukes med funksjonell kode.

- ▶ I kapittel 3 fikk vi operatører for verditilordning og mutasjoner inn i språket, såkalt **destruktive operasjoner**.
- ▶ Lite hensiktsmessig å tenke på all bruk av disse som like 'destruktive'.
- ▶ Enkelte ganger brukes verditilordning kun for **effektivisering**: gjenbruk av cons-celler, memoisering, osv.
- ▶ Dette betyr ikke nødvendigvis at vi gir opp en **funksjonell stil**.
- ▶ I eksemplet vårt med utsatt evaluering + memoisering (som benyttet set!) så vi at dette nettopp var mest egnet til funksjonell kode.

- ▶ Vi har så langt beskrevet delay med '≡'-notasjon.
- ▶ Men hva om vi selv ønsker å implementere dette?
- ▶ For å definere våre egne *special forms* trengs det noe mer enn `define`.
- ▶ **Makroer**: Syntaktisk omskriving av Scheme-uttrykk.
- ▶ Lar oss transformere kode før den blir evaluert eller kompilert.
- ▶ Kode som genererer kode!

- ▶ Et Scheme-uttrykk kan dekomponeres og omskrives **før** evaluering.
- ▶ Implementeres ved **define-syntax** og **syntax-rules**:

- ▶ Et Scheme-uttrykk kan dekomponeres og omskrives **før** evaluering.
- ▶ Implementeres ved **define-syntax** og **syntax-rules**:

```
(define-syntax delay
  (syntax-rules ()
    ((delay exp) (memoize (lambda () exp)))))
```

- ▶ **syntax-rules** definerer **mønstre** og **ekspansjoner**.
- ▶ Når Scheme ser et uttrykk som begynner med **delay** vil det nå skrives om ('ekspanderes') til uttrykket på **høyresiden** før det evalueres.

```
(define-syntax <identifier>
  (syntax-rules (<keyword>*)
    (<pattern> <expansion>
     ...))
```

- ▶ `<identifier>` i operatorposisjon vil fra nå av ekspanderes som makro.
- ▶ `<pattern>` brukes for å 'bryte opp' uttrykket og binde parameterne.
- ▶ `<expansion>` er oppskriften for å 'sette sammen' bitene igjen.
- ▶ `<keyword>` kan deklare syntaktiske nøkkelord (f.eks `else` i `cond`).
- ▶ Kalles for 'hygieniske makroer':
- ▶ Har garanti for at eksisterende bindinger ikke overskygges av variabler som introduseres i ekspansjonen (*accidental capture*).

- ▶ Makroer lar oss gjøre ting vi ikke kan gjøre med vanlige prosedyrer.
- ▶ Kan utvide syntaksen til språket.

```
? (define-syntax when
  (syntax-rules ()
    ((when condition . body)
     (if condition (begin . body))))))
```


- ▶ Makroer lar oss gjøre ting vi ikke kan gjøre med vanlige prosedyrer.
- ▶ Kan utvide syntaksen til språket.

```
? (define-syntax when
  (syntax-rules ()
    ((when condition . body)
     (if condition (begin . body))))))
```

```
? (when (> -2 100)
  (display "I was evaluated!\n")
  42)
```


- ▶ Makroer lar oss gjøre ting vi ikke kan gjøre med vanlige prosedyrer.
- ▶ Kan utvide syntaksen til språket.

```
? (define-syntax when
  (syntax-rules ()
    ((when condition . body)
     (if condition (begin . body)))))
```

```
? (when (> -2 100)
  (display "I was evaluated!\n")
  42)
```

```
? (when (> 3 1)
  (display "I was evaluated!\n")
  42)
```

~> I was evaluated!

→ 42

- ▶ Makroer lar oss gjøre ting vi ikke kan gjøre med vanlige prosedyrer.
- ▶ Kan utvide syntaksen til språket.

```
? (define-syntax when
  (syntax-rules ()
    ((when condition . body)
     (if condition (begin . body)))))
```

```
? (when (> -2 100)
  (display "I was evaluated!\n")
  42)
```

```
? (when (> 3 1)
  (display "I was evaluated!\n")
  42)
```

~> I was evaluated!

→ 42

- ▶ Umulig å skrive `when` som vanlig prosedyre. (Prøv!)

- ▶ En annen variant som viser bruk av syntaktiske *keywords*.

```
? (define-syntax when
  (syntax-rules (do else)
    ((when condition do body1 else body2)
     (if condition body1 body2))))
```


- ▶ En annen variant som viser bruk av syntaktiske *keywords*.

```
? (define-syntax when
  (syntax-rules (do else)
    ((when condition do body1 else body2)
     (if condition body1 body2))))
```

```
? (when (< 2 1)
  do (display "this")
  else (display "that"))
```

~> that

- ▶ Strømmer: en sentral datastruktur i funksjonell programmering.
- ▶ Kan tenke på dem som 'utsatte lister' / *lazy lists*:
- ▶ En sekvensiell datastruktur der elementene realiseres ved behov.
- ▶ `cons-stream` utsetter evaluering av cdr-uttrykket.
  - ▶ En *special form* som bruker `delay` på cdr-argumentet.
- ▶ `stream-cdr` tvinger evaluering.

- ▶ Strømmer: en sentral datastruktur i funksjonell programmering.
- ▶ Kan tenke på dem som 'utsatte lister' / *lazy lists*:
- ▶ En sekvensiell datastruktur der elementene realiseres ved behov.
- ▶ `cons-stream` utsetter evaluering av `cdr`-uttrykket.
  - ▶ En *special form* som bruker `delay` på `cdr`-argumentet.
- ▶ `stream-cdr` tvinger evaluering.

```
? (cons-stream (+ 1 2)
               (+ 3 4))
→ (3 . #<promise>)
```


- ▶ Strømmer: en sentral datastruktur i funksjonell programmering.
- ▶ Kan tenke på dem som 'utsatte lister' / *lazy lists*:
- ▶ En sekvensiell datastruktur der elementene realiseres ved behov.
- ▶ `cons-stream` utsetter evaluering av `cdr`-uttrykket.
  - ▶ En *special form* som bruker `delay` på `cdr`-argumentet.
- ▶ `stream-cdr` tvinger evaluering.

```
? (cons-stream (+ 1 2)
               (+ 3 4))
```

```
→ (3 . #<promise>)
```

```
? (stream-cdr
   (cons-stream (+ 1 2)
                (+ 3 4)))
```

```
→ 7
```


- ▶ Kan implementere `cons-stream` med en makro:

```
(define-syntax cons-stream
  (syntax-rules ()
    ((cons-stream head tail)
     (cons head (delay tail)))))
```


- ▶ Kan implementere cons-stream med en makro:

```
(define-syntax cons-stream
  (syntax-rules ()
    ((cons-stream head tail)
     (cons head (delay tail)))))
```

- ▶ Resten av strømgrensesnittet kan defineres som vanlige prosedyrer:

```
(define (stream-car stream)
  (car stream))

(define (stream-cdr stream)
  (force (cdr stream)))

(define (stream-null? stream)
  (null? stream))

(define the-empty-stream '()) ;; en konstant
```



```
? (reduce + 0 (filter prime? (interval 100 100000)))
```

- ▶ Mange beregninger kan formuleres som sekvensmanipulasjoner.
- ▶ En av hovedfordelene: **modularitet**.
- ▶ Komplekse operasjoner kan deles opp i flere mindre komponenter, med delvis prosesserte sekvenser som midlertidig resultat.
- ▶ Med **lister** må vi holde hele strukturen i minnet samtidig.
- ▶ Med **strømmer** kan vi jobbe på ett og ett element av gangen.
- ▶ Trenger ikke vente på at ett trinn er ferdig før neste begynner.
- ▶ Jf. pipeline av Un^*x -kommandoer:

```
$ cat big.data | grep query | sort | more
```


- ▶ Veldefinert p.g.a. utsatt evaluering.
- ▶ De naturlige tallene via en rekursiv prosedyre som genererer en strøm:

```
? (define (integers-starting-from n)
    (cons-stream n (integers-starting-from (+ n 1))))
? (define nats (integers-starting-from 1))
```


- ▶ Veldefinert p.g.a. utsatt evaluering.
- ▶ De naturlige tallene via en rekursiv prosedyre som genererer en strøm:

```
? (define (integers-starting-from n)
    (cons-stream n (integers-starting-from (+ n 1))))
? (define nats (integers-starting-from 1))
```

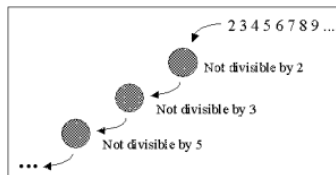
- ▶ Kan også definere uendelige strømmer direkte ved å la strømmen referere til seg selv rekursivt (SICP: 'implisitt strømdefinisjon'):

```
? (define ones (cons-stream 1 ones))
? (define (add-streams stream1 stream2)
    (stream-map + stream1 stream2))
? (define nats
    (cons-stream 1 (add-streams ones nats)))
```


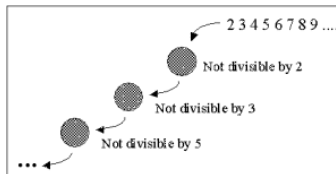
- ▶ Også primtallene danner en uendelig sekvens: 2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, ...
- ▶ Altså en strøm der ingen element er delbart på 'tidligere' elementer.

- ▶ Også primtallene danner en uendelig sekvens: 2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, ...
- ▶ Altså en strøm der ingen element er delbart på 'tidligere' elementer.
- ▶ Kan modelleres som lag på lag av strømmer: hvert lag filtrerer videre:

- ▶ Også primtallene danner en uendelig sekvens: 2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, ...
- ▶ Altså en strøm der ingen element er delbart på 'tidligere' elementer.
- ▶ Kan modelleres som lag på lag av strømmer: hvert lag filtrerer videre:

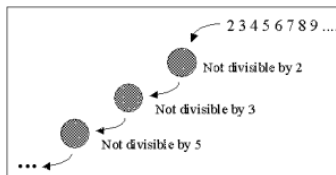


```
(define (sieve stream)
  (cons-stream
    (stream-car stream)
    (sieve
      (stream-filter
        (lambda (x) (not (divisible? x (stream-car stream))))
        (stream-cdr stream)))))

(define primes (sieve (integers-starting-from 2)))
```


- ▶ Også primtallene danner en uendelig sekvens: 2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, ...
- ▶ Altså en strøm der ingen element er delbart på 'tidligere' elementer.
- ▶ Kan modelleres som lag på lag av strømmer: hvert lag filtrerer videre:


```
(define (sieve stream)
  (cons-stream
    (stream-car stream)
    (sieve
      (stream-filter
        (lambda (x) (not (divisible? x (stream-car stream))))
        (stream-cdr stream)))))

(define primes (sieve (integers-starting-from 2)))

? (stream-ref primes 3) → 7
```


- ▶ Har sett at de fleste listeoperasjoner enkelt kan 'oversettes' til strømmer.
- ▶ Og alle vanlige strømoperasjoner fungerer også for uendelige strømmer.
- ▶ Vi må likevel ha tunga rett i munnen. Hva blir utfallet her:

```
? (stream-null? (stream-filter odd? (stream-filter even? nats)))
```

→

- ▶ Har sett at de fleste listeoperasjoner enkelt kan 'oversettes' til strømmer.
- ▶ Og alle vanlige strømoperasjoner fungerer også for uendelige strømmer.
- ▶ Vi må likevel ha tunga rett i munnen. Hva blir utfallet her:

```
? (stream-null? (stream-filter odd? (stream-filter even? nats)))  
→
```

- ▶ `stream-null?` vil aldri bli kalt: det ytterste kallet på `stream-filter` returnerer aldri.

- ▶ Kan du se noen problemer som kan oppstå med `stream-append`?

```
(define (stream-append s1 s2)
  (if (stream-null? s1)
      s2
      (cons-stream (stream-car s1)
                    (stream-append (stream-cdr s1) s2))))
```


- ▶ Kan du se noen problemer som kan oppstå med `stream-append`?

```
(define (stream-append s1 s2)
  (if (stream-null? s1)
      s2
      (cons-stream (stream-car s1)
                    (stream-append (stream-cdr s1) s2))))
```

- ▶ Hvis `s1` er uendelig får vi aldri se elementer fra `s2`.
- ▶ Uendelige strømmer bør kombineres på andre måter, f.eks med;

```
(define (stream-interleave s1 s2)
  (if (stream-null? s1)
      s2
      (cons-stream (stream-car s1)
                    (stream-interleave s2 (stream-cdr s1)))))
```


- ▶ Med **lister** så får vi levert dataene som på en pall: alt på en gang.
- ▶ Med **strømmer** får vi dataene våre som på et samlebånd: én av gangen.
- ▶ Avveining: plass vs. tid.
- ▶ Strømmer mer komplekse: brukes når vi har **uendelige** eller veldig lange sekvenser som det ikke er praktisk eller mulig å lagre i minnet.
- ▶ Egnet for diskret representasjon av **tid**...


```
(define (input-stream)
  (cons-stream (read) (input-stream)))
```



```
(define (input-stream)
  (cons-stream (read) (input-stream)))
```

```
(define balances
  (cons-stream 100
    (add-streams balances (input-stream))))
```

```
? (show-stream balances 5)  $\rightsquigarrow$  ???
```



```
(define (input-stream)
  (cons-stream (read) (input-stream)))

(define balances
  (cons-stream 100
    (add-streams balances (input-stream))))

? (show-stream balances 5) ~> ???
```

- ▶ Funksjonell kode (minus `set!` i `memoize`).
- ▶ Likevel vil det for en bruker virke som at systemet som helhet her har **tilstand**, som forandrer seg over tid:
- ▶ Ser en oppdatert saldo for hvert innskudd på kontoen.
- ▶ Jf. de tidligere kontooperasjonene våre med `(set! balance ...)`

- ▶ **Cumulative Moving Average** (CMA): Et løpende oppdatert gjennomsnitt for en 'strøm' av tidsdata: $x_1, x_2, x_3, x_4, \dots$
- ▶ Typisk eksempel: en investor vil vite snittpris for en aksje over tid.
- ▶ CMA er gjennomsnittet for alle dataene opp til nåværende tidspunkt:

$$\text{CMA}_i = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_i}{i}$$

- ▶ **Cumulative Moving Average** (CMA): Et løpende oppdatert gjennomsnitt for en 'strøm' av tidsdata: $x_1, x_2, x_3, x_4, \dots$
- ▶ Typisk eksempel: en investor vil vite snittpris for en aksje over tid.
- ▶ CMA er gjennomsnittet for alle dataene opp til nåværende tidspunkt:

$$\text{CMA}_i = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_i}{i}$$

- ▶ Kan oppdateres fortløpende etterhvert som mer data kommer inn:

$$\text{CMA}_{i+1} = \frac{x_{i+1} + i\text{CMA}_i}{i+1} \quad \text{hvor } \text{CMA}_0 = 0$$

- ▶ **Cumulative Moving Average** (CMA): Et løpende oppdatert gjennomsnitt for en 'strøm' av tidsdata: $x_1, x_2, x_3, x_4, \dots$
- ▶ Typisk eksempel: en investor vil vite snittpris for en aksje over tid.
- ▶ CMA er gjennomsnittet for alle dataene opp til nåværende tidspunkt:

$$\text{CMA}_i = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_i}{i}$$

- ▶ Kan oppdateres fortløpende etterhvert som mer data kommer inn:

$$\text{CMA}_{i+1} = \frac{x_{i+1} + i\text{CMA}_i}{i+1} \quad \text{hvor } \text{CMA}_0 = 0$$

```
(define (moving-average stream)
  (define (generate s prev i)
    (let ((new (/ (+ (stream-car s) (* i prev))
                  (+ i 1.0))))
      (cons-stream new (generate (stream-cdr s) new (+ i 1))))))
  (generate stream 0 0))
```


- ▶ **Cumulative Moving Average** (CMA): Et løpende oppdatert gjennomsnitt for en 'strøm' av tidsdata: $x_1, x_2, x_3, x_4, \dots$
- ▶ Typisk eksempel: en investor vil vite snittpris for en aksje over tid.
- ▶ CMA er gjennomsnittet for alle dataene opp til nåværende tidspunkt:

$$\text{CMA}_i = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_i}{i}$$

- ▶ Kan oppdateres fortløpende etterhvert som mer data kommer inn:

$$\text{CMA}_{i+1} = \frac{x_{i+1} + i\text{CMA}_i}{i+1} \quad \text{hvor } \text{CMA}_0 = 0$$

```
(define (moving-average stream)
  (define (generate s prev i)
    (let ((new (/ (+ (stream-car s) (* i prev))
                  (+ i 1.0))))
      (cons-stream new (generate (stream-cdr s) new (+ i 1))))))
  (generate stream 0 0))
```


- ▶ **Cumulative Moving Average** (CMA): Et løpende oppdatert gjennomsnitt for en 'strøm' av tidsdata: $x_1, x_2, x_3, x_4, \dots$
- ▶ Typisk eksempel: en investor vil vite snittpris for en aksje over tid.
- ▶ CMA er gjennomsnittet for alle dataene opp til nåværende tidspunkt:

$$\text{CMA}_i = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_i}{i}$$

- ▶ Kan oppdateres fortløpende etterhvert som mer data kommer inn:

$$\text{CMA}_{i+1} = \frac{x_{i+1} + i\text{CMA}_i}{i+1} \quad \text{hvor } \text{CMA}_0 = 0$$

```
(define (moving-average stream)
  (define (generate s prev i)
    (let ((new (/ (+ (stream-car s) (* i prev))
                  (+ i 1.0))))
      (cons-stream new (generate (stream-cdr s) new (+ i 1))))))
  (generate stream 0 0))
```

- ▶ **Cumulative Moving Average** (CMA): Et løpende oppdatert gjennomsnitt for en 'strøm' av tidsdata: $x_1, x_2, x_3, x_4, \dots$
- ▶ Typisk eksempel: en investor vil vite snittpris for en aksje over tid.
- ▶ CMA er gjennomsnittet for alle dataene opp til nåværende tidspunkt:

$$\text{CMA}_i = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_i}{i}$$

- ▶ Kan oppdateres fortløpende etterhvert som mer data kommer inn:

$$\text{CMA}_{i+1} = \frac{x_{i+1} + i\text{CMA}_i}{i+1} \quad \text{hvor } \text{CMA}_0 = 0$$

```
(define (moving-average stream)
  (define (generate s prev i)
    (let ((new (/ (+ (stream-car s) (* i prev))
                  (+ i 1.0))))
      (cons-stream new (generate (stream-cdr s) new (+ i 1))))))
  (generate stream 0 0))
```

- ▶ **Cumulative Moving Average** (CMA): Et løpende oppdatert gjennomsnitt for en 'strøm' av tidsdata: $x_1, x_2, x_3, x_4, \dots$
- ▶ Typisk eksempel: en investor vil vite snittpris for en aksje over tid.
- ▶ CMA er gjennomsnittet for alle dataene opp til nåværende tidspunkt:

$$\text{CMA}_i = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_i}{i}$$

- ▶ Kan oppdateres fortløpende etterhvert som mer data kommer inn:

$$\text{CMA}_{i+1} = \frac{x_{i+1} + i\text{CMA}_i}{i+1} \quad \text{hvor } \text{CMA}_0 = 0$$

```
(define (moving-average stream)
  (define (generate s prev i)
    (let ((new (/ (+ (stream-car s) (* i prev))
                  (+ i 1.0))))
      (cons-stream new (generate (stream-cdr s) new (+ i 1))))))
  (generate stream 0 0))
```

- ▶ **Cumulative Moving Average** (CMA): Et løpende oppdatert gjennomsnitt for en 'strøm' av tidsdata: $x_1, x_2, x_3, x_4, \dots$
- ▶ Typisk eksempel: en investor vil vite snittpris for en aksje over tid.
- ▶ CMA er gjennomsnittet for alle dataene opp til nåværende tidspunkt:

$$\text{CMA}_i = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_i}{i}$$

- ▶ Kan oppdateres fortløpende etterhvert som mer data kommer inn:

$$\text{CMA}_{i+1} = \frac{x_{i+1} + i\text{CMA}_i}{i+1} \quad \text{hvor } \text{CMA}_0 = 0$$

```
(define (moving-average stream)
  (define (generate s prev i)
    (let ((new (/ (+ (stream-car s) (* i prev))
                  (+ i 1.0))))
      (cons-stream new (generate (stream-cdr s) new (+ i 1))))))
  (generate stream 0 0))
```



```
(define (moving-average stream)
  (define (generate s prev i)
    (let ((new (/ (+ (stream-car s) (* i prev))
                  (+ i 1.0))))
      (cons-stream new (generate (stream-cdr s) new (+ i 1))))))
  (generate stream 0 0))

? (define avg-nats (moving-average nats))
```

Et anvendt eksempel: CMA (forts.)


```
(define (moving-average stream)
  (define (generate s prev i)
    (let ((new (/ (+ (stream-car s) (* i prev))
                  (+ i 1.0))))
      (cons-stream new (generate (stream-cdr s) new (+ i 1))))))
  (generate stream 0 0))
```

```
? (define avg-nats (moving-average nats))
```

```
? (show-stream avg-nats 10)
```

```
~> 1.0 1.5 2.0 2.5 3.0 3.5 4.0 4.5 5.0 5.5 ...
```

```
? (show-stream nats 10)
```

```
~> 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 ...
```

Et anvendt eksempel: CMA (forts.)


```
(define (moving-average stream)
  (define (generate s prev i)
    (let ((new (/ (+ (stream-car s) (* i prev))
                  (+ i 1.0))))
      (cons-stream new (generate (stream-cdr s) new (+ i 1))))))
  (generate stream 0 0))
```

```
? (define avg-nats (moving-average nats))
```

```
? (show-stream avg-nats 10)
```

```
~> 1.0 1.5 2.0 2.5 3.0 3.5 4.0 4.5 5.0 5.5 ...
```

```
? (show-stream nats 10)
```

```
~> 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 ...
```

- ▶ Strøm av løpende oppdaterte gjennomsnitt for saldo over tid:

```
? (define avg-balance (moving-average balances))
```


- ▶ To nye programmeringsstrategier i kap. 3:

Objekter med lokal tilstand

- ▶ Organiserer programmet som distinkte objekter med egenskaper som kan forandre seg over tid.
- ▶ Modellen forsøkt inndelt på samme måte som vi oppfatter verden.
- ▶ Tilstand og endring i verden modellert med tilstandsvariabler og verditilordning.
- ▶ Simulert tid gitt ved evaluering.

Strømmer

- ▶ Organiserer programmet som strømmer av informasjon som flyter mellom ulike komponenter.
- ▶ Deler opp og representerer tid eksplisitt: som distinkte punkter i en sekvens av hendelser.
- ▶ Simulert tid sammenfaller ikke nødvendigvis med evaluering.

- ▶ 'Metalingvistisk abstraksjon'
- ▶ 'Metasirkulær evaluator'
- ▶ Enklere enn det høres ut!
- ▶ Vi ser på en evaluator for Scheme, skrevet i Scheme.

